

کیمهان

تشکیل خانواده و انتخاب همسر، مهم‌ترین دوره زندگی هر انسانی است که باید با دقت و حساسیت لازم انجام گیرد. درگام بعدی تلاش برای حفظ تداوم و بقای نهال خانواده از اهمیت بسیاری برخوردار است، چرا که این نهال نوبینه‌ا، بدون مراقبت، توانایی مقاومت در برابر طوفان حوادث را نخواهد داشت.

«هناسفاهنه خانواده، در دنیاسی صنعتی امروزی با آسیب‌های فراوانی مواجه است. امروزه زندگی ماشینی و پیشرفته صنعتی موجب تضعیف خانواده و ارتباط‌های خانوادگی شده است؛ واقعیت‌هایی که با اندک تأمل در جهان پیرامون می‌توان به آن پی برد.
امروز قدر زین رحمت و نعمت الهی را ندانستیم و به خاطر لذت‌های زودگذر دنیایی و کسب ثروت و شهرت، نقش خانواده در زندگی اجتماعی بسیار کمرنگ شده است. زن و مرد در جوامع غربی، اغلب هر یک به‌دنبال لذایذ زودگذر است»(آیت‌الله مصباح یزدی، مجله معرفت، ش ۱۲۵).
استحکام و بقای نظام خانواده منوط به تحقق شاخص‌هایی است که اعضای خانواده باید آنها را رعایت کنند.بنابراین باید که نسبت‌های موفقیّت در زندگی خانوادگی کسب چه مهارت‌هایی ضرورت دارد. بدون شک از جمله مهم‌ترین مهارت‌های زندگی خانوادگی، شناخت عوامل تحکیم بنیان خانواده و عمل بر اساس این مبانی است.

دین اسلام با دقت درتمام جوانب نیازهای انسان،

در این حوزه هم مثل سایر حوزه‌ها دیدگاهی کامل و روشنگرانه دارد. شیوه‌های دین، آموزه‌ای از شیوه‌های شناختی، عاطفی و رفتاری است. هم به نیازهای مادی توجه دارد و هم به نیازهای معنوی. هم بعد شناخت و

عقلانیت را دربر می‌گیرد، هم بعد عاطفی و هم بعد رفتار

را. بنابراین آموزه‌های دین، هم جامع‌نگرند و هم واقع‌نگر. (عباس پسندیده، رضایت از زندگی، ص ۷).

بعد از نیاز جنسی که می‌توان آن را نخستین عامل تشکیل زندگی مشترک دانست، تأمین نیازهای عاطفی و روانی را می‌توان مهم‌ترین عامل برای تداوم و بقای نظام خانواده دانست.

ریشه‌برانداز و هلاکت‌کننده است و در اصطلاح گنهای است که صاحبش را با تنگ و عار همراه می‌کند، به‌طوری که دین و جوانمردی‌اش را از ریشه برکنده و از بین ببرد(ترجمه مفردات راغب، ج ۲، ص ۱۹۰).

عفت یا پاکدامنی

پاکدامنی و تعهد نسبت به همدیگر از جمله اصول اساسی است که تداوم و بقای خانواده را موجب می‌شود. استاد شهید مطهری در تعریف عفاف می‌نویسد: «عفاف و پاکدامنی به‌عنوان یک حالت نفسانی یعنی بوم راد قوه شهوانی تحت حکومت عقل و ایمان، تحت تأثیر قوه شهوانی نبوده، شره نداشتن»(تعلیم و تربیت در اسلام، ص ۱۵۲).

حضرت علی (ع) درباره حقیقت عفت می‌فرماید: «عفت» مقاومت در برابر شهوت‌هاست»(مستدرک‌السؤالات؛ ج ۱۱ ص ۲۶۳).

خویشبختنداری و عفاف محیط خانواده را از فساد اخلاقی و اختلافات ویرانگر در امان می‌دارد؛ زیرا عفت، بزرگ‌ترین عامل حفظ انسانان از غلتیدن به ورطه فساد و تباهی است. امیرالمؤمنین(ع)فرموده‌اند: «تجربه پاکدامنی، مصون ماندن است»(شرح غرالحکم، ج ۳، ص ۳۲۳).

انسان عقیف، در خواسته‌ها و تمایلات خویش حد

و مرزی قائل شده و خطوط قرمز را مراعات می‌کند، به همین دلیل در زندگی ناشویش به هسر خود قانع بوده، در پی هوسرانی نمی‌رود.

حضرت علی(ع) پایبندی به اصول خانوادگی و عدم اجازه ورود نامحرم به حریم زندگی را به‌عنوان یکی از صفات کمالی زن معرفی می‌کند: «برخی از بهترین

کار خانه را زهر(س) به اختیار خودش انتخاب کرده و علی(ع) به او تحمیل نمی‌کند. در عین حال علی(ع) می‌خواهد فشاری بر همسر عزیزش وارد نماید (و در کارها به او کمک می‌کند)انسان کامل، ص ۲۹۶.

امیرالمؤمنین(ع) به جاروب کردن خانه می‌پرداخت و فاطمه (س) با دستاس، گندم ارد و آن را خمیر می‌کرد و نان می‌پخت؛الکافی؛ ج ۵؛ ص ۸۶.

هنگامی که رسول خدا پیشنهاد تقسیم کار در منزل امام علی(ع) را می‌دهند، حضرت فاطمه(س) مسرور شده و رضایت خویش را این‌گونه ابراز می‌کند: «جز خدا کسی نمی‌داند که از این تقسیم کار آکار منزل برعهده زهرا و تدبیر امور بیرون بر عهده علی آ تا چه اندازه خوشحال شدم، چرا که رسول خدا مرا از انجام کارهایی که مربوط به مردان است، بازداشت»(بحارالأنوار؛ ج ۴۳؛ ص ۸۱).

گفت‌وگوی صمیمی

ایجاد فرصت اظهار بیان برای تک‌تک اعضای خانواده و رعایت اصل مهارت گوش دادن بدون قضاوت و پیشداوری و ارزیابی سریع، رشد و احساس هویت و شخصیت خانواده را به‌دنبال دارد. در واقع با گوش دادن به حرف همدیگر، اهمیت و ارزشمندی طرف مقابل در زندگی را گوشزد می‌کند.

متأسفانه با همه‌گیر شدن تکنولوژی و فناوری، از جمله اینترنت و ماهواره و… ارتباط کلامی خانواده‌ها به کمترین حدّ خود رسیده و خانواده از یک فضای صمیمی، ارتباط نزدیک، تبادل افکار و حل مشکلات به سپری کردن اوقات در زیر یک سقف مبدل گشته است. بنابراین صحبت کردن با چهره بشاش موجب می‌شود تا رایحه دل‌انگیز دوستی، فضا و محیط خانه و خانواده را معطر گرداند.

با همسر چنین سفارش می‌کنند: «پس با او در هر حال مدارا کن و همنشین خوبی برایش باش تا زندگی‌ات با صفا بشود»(الاداب الدینیة للخرّانة المعینیة، ترجمه عابدی؛ ص ۱۱۳).

ایشان مدارا و نرمی را در معاشرت نشانه عقل می‌دانند؛عبون الحکم و المواعظ؛ ص ۲۰۹).چرا که در حالت مدارا است که می‌توان با طرف مقابل در آرمش و با منطق و استدلال ارتباط برقرار کرد، وگرنه نتیجه لجاجت و تندگی چیزی جز لجاجت و کج‌رفتاری نخواهد بود. در نتیجه روابط از حیظه و سیطره عقل و تعقل خارج شده و جهالت بر روابط فی‌مابین سایه خواهد افکند. سایه جهالت ظلمت باراست و زندگی در ظلمت - که حقیقت‌ها واقعیت‌ها قابل دیدن و درک کردن نیستند- عین بدبختی است. در زندگی خانوادگی اگر رفق و مدارا نباشد، تندی

با همسر چنین سفارش می‌کنند: «پس با او در هر حال مدارا کن و همنشین خوبی برایش باش تا زندگی‌ات با صفا بشود»(الاداب الدینیة للخرّانة المعینیة، ترجمه عابدی؛ ص ۱۱۳).

ایشان مدارا و نرمی را در معاشرت نشانه عقل می‌دانند؛عبون الحکم و المواعظ؛ ص ۲۰۹).چرا که در حالت مدارا است که می‌توان با طرف مقابل در آرمش و با منطق و استدلال ارتباط برقرار کرد، وگرنه نتیجه لجاجت و تندگی چیزی جز لجاجت و کج‌رفتاری نخواهد بود. در نتیجه روابط از حیظه و سیطره عقل و تعقل خارج شده و جهالت بر روابط فی‌مابین سایه خواهد افکند. سایه جهالت ظلمت باراست و زندگی در ظلمت - که حقیقت‌ها واقعیت‌ها قابل دیدن و درک کردن نیستند- عین بدبختی است. در زندگی خانوادگی اگر رفق و مدارا نباشد، تندی

تکریم یکدیگر، ایجاد احساس شخصیت در فرزندان،

علی(ع) می‌فرماید: «زیبا خطاب کنید، تا جواب زیبا بشنوید»(غرالحکم و دررالکلم، ص ۱۵۸).

امنیت روانی در خانواده

«بعد از نیاز جنسی که می‌توان آن را نخستین عامل تشکیل زندگی مشترک دانست، تأمین نیازهای عاطفی و روانی را می‌توان مهم‌ترین عامل برای تداوم و بقای نظام خانواده دانست»(اخلاق در قرآن، آیت‌الله مصباح یزدی، ج ۳، صص ۹۲ - ۷۴).

از دیدگاه حضرت علی(ع) «زندگی با ترس و استرس، گوارا نیست»(عبون‌الحکم و المواعظ؛ ص ۱۷۰).
«به همین دلیل می‌توان گفت یکی از شاخه‌های سبک زندگی اسلامی در محیط خانواده اصالت دادن به عواطف متقابل میان همسران و به‌طورکلی همه اعضای خانواده نسبت به یکدیگر است. خانواده اسلامی خانواده‌ای است که محل امنیت و آرمش و سکون است. اضطراب و تشویش و بی‌اعتمادی در آن جای ندارد. بنابراین اهداف اصلی توصیه اسلام به تشکیل خانواده همین

حضرت علی(ع) پایبندی به اصول خانوادگی و عدم اجازه ورود نامحرم به حریم زندگی را به‌عنوان یکی از صفات کمالی زن معرفی می‌کند: «برخی از بهترین خصلت‌های زنان برای مردان زشت و ناپسند است مانند تکبر، ترس و بخل. هر گاه زنی متکبر باشد، بیگانه را به حریم خود راه نمی‌دهد و اگر بخیل باشد اموال خود و شوهرش را حفظ می‌کند و چون ترسان باشد از هر چیزی که به آبروی او زیان رساند فاصله می‌گیرد.»

انسان‌ها برای محفوظ ماندن از سردی و گرمی هوا نیاز به لباس دارند. همچنین برای در امان ماندن از آسیب‌های روحی و جسمی،

زن و مرد به همدیگر به‌عنوان پوشش و عایق در برابر آسیب‌هایی‌مانده‌هستند. قرآن زن و مرد را به‌عنوان لباس برای همدیگر می‌داند.

تقسیم کار، بیش از هر چیز می‌باید به استعداد‌های تکوینی مرد و زن نظر داشت و چنین دقت نظری بدون بهره‌گیری از لفق برتر وحی امکان‌پذیر نخواهد بود»(جامی از زلال کوثر، ص ۱۳۲ و ۱۳۳).

از جمله آثار تقسیم کار این است که «زن احساس می‌کند که در زندگی جایگاهی دارد و فقط تکلیف ندارد تا همه کارهای خانه به دوش او باشد. هم تکلیف دارد و هم حق دارد و باید حورمتش حفظ شود»(علی‌حسین‌زاده، معرفت اخلاقی شماره ۵، سال دوم، شماره اول، زمستان ۱۳۸۹، صفحه ۱۴۷ - ۱۶۷).

تقسیم کار، بیش از هر چیز می‌باید به استعداد‌های تکوینی مرد و زن نظر داشت و چنین دقت نظری بدون بهره‌گیری از لفق برتر وحی امکان‌پذیر نخواهد بود»(جامی از زلال کوثر، ص ۱۳۲ و ۱۳۳).

از جمله آثار تقسیم کار این است که «زن احساس می‌کند که در زندگی جایگاهی دارد و فقط تکلیف ندارد تا همه کارهای خانه به دوش او باشد. هم تکلیف دارد و هم حق دارد و باید حورمتش حفظ شود»(علی‌حسین‌زاده، معرفت اخلاقی شماره ۵، سال دوم، شماره اول، زمستان ۱۳۸۹، صفحه ۱۴۷ - ۱۶۷).

تقسیم کار، بیش از هر چیز می‌باید به استعداد‌های تکوینی مرد و زن نظر داشت و چنین دقت نظری بدون بهره‌گیری از لفق برتر وحی امکان‌پذیر نخواهد بود»(جامی از زلال کوثر، ص ۱۳۲ و ۱۳۳).

معارف

Maarefkayhan@Kayhan.ir

هنگامی که رسول خدا پیشنهاد تقسیم کار در منزل امام علی(ع) را می‌دهند، حضرت فاطمه(س) مسرور شده و رضایت خویش را این‌گونه ابراز می‌کند: «جز خدا کسی نمی‌داند که از این تقسیم کار [کار منزل برعهده زهرا و تدبیر امور بیرون بر عهده علی آ تا چه اندازه خوشحال شدم، چرا که رسول خدا مرا از انجام کارهایی که مربوط به مردان است، بازداشت.»

مجردود از حق و حقوق معقول و مشروع اولاً به آسیب‌های روانی دچار شده و ثانیاً باعث واکنش او در برابر رفتارهای طرف مقابل و نافرمانی شده و در نتیجه به اختلافات و دگرگیری‌های خانوادگی منجر خواهند شد.

امام علی(ع) در وصیتی به فرزندش محمد حنفیه می‌فرماید: «گر می‌توانی چیزی را بیش از توان زن بر او تحمیل نکنی، انجام بده. چرا که این باعث دوام زیبایی و راحتی خیال و حال خوش او خواهد بود. چون زن به مثابه گل است نه قهرمان، پس با او در هر حال مدارا کن»(تحفالعقول؛ ص ۸۷).

نظم در زندگی

«نظم» به معنای آراستن، برپا داشتن و ترتیب دادن و انضباط به معنای نظم و انتظام، ترتیب و درستی، عدم هرج و مرج، سامان‌پذیری و آراستگی است.

نظم و انضباط در روایات اسلامی مورد تأکید قرار گرفته است. به‌عنوان نمونه، امیرمؤمنان(ع) که بارها نتایج زیانبار بی‌نظمی و شستت را در فقر و کم عمل مسلمانان دیده بود، در گستر شهادت و در آخرین پیامش، فرزندان خود و همه مسلمانان را به تقوای الهی و نظم در کارها

فرخواند:اند:
«شمارا و همه خانواده‌ها و فرزندانم و هر کس را که نوشته من به او می‌رسد، به تقوای الهی و نظم در کارهایتان سفارش می‌کنم»(بحارالأنوار؛ ج ۴۲؛ ص ۲۵۶).

به امام عرض کردند فرد عاقل را برایمان توصیف کنید؛ فرمود: «عاقل کسی است که هر چیزی را در جای خود قرار می‌دهد. از صفات جاهل سؤال کردند؛ فرمود گفتم»(نهج‌البلاغه، صبحی صالح؛ ص ۵۱۰).

یعنی وقتی عاقل نظم دارد، فرد جاهل بی‌نظم بوده و در زندگی خود بی‌برنامه است.

وجود روحیه مشورت در میان اعضای خانواده
اهمیت مشورت و نظرخواهی از دیگران نقش مهمی در موفقیت انسان در زندگی دارد. اما مشورت با شریک زندگی به‌ویژه در امور زندگی مشترک و تربیت فرزندان می‌تواند به ایجاد آرمش و الفت در میان اعضای خانواده کمک کند. همچنین با تشریک مساعی بهترین راه در زندگی انتخاب می‌شود.

حضرت علی(ع) فرمود: «سزاوار انسان خردمند است که رأی خردمندان را بر رأی خویش بیفزاید و دانش و آگاهی خویش را با به دست آوردن دانش حکیمان و نادانان افزون سازد»(عبون‌الحکم و المواعظ؛ ص ۲۲۲).
ایشان مشورت را روشنی‌بخش راه در دست و تکروری را مخاطره‌آمیز می‌انند: «نظر خواستن عین هدایت است و هسر که خود را از نظر دیگران بی‌نیاز ببیند به مخاطره افتد»(نهج‌البلاغه، همان مدرک، ص ۵۰۶).

حضرت علی(ع) در امور خانواده و مسائل مهم با حضرت زهرا(س) مشورت می‌کرد و فاطمه(س) نیز در نهایت تواضع با ایشان همراهی داشت.(نهج‌الحیاء، ص ۱۶۴ - ۱۶۷).

تکریم یکدیگر، ایجاد احساس شخصیت در فرزندان،

سازگاری عبارت است از اینکه زوجین با کم و زیاد هم از جهات گوناگون بسازند و با رفاقت و همدلی کمبودهای یکدیگر را برطرف کنند. پس برای داشتن یک زندگی به دور از تنش و پرخاش باید از موشکافی عیوب و ایرادهای احتمالی همدیگر و به رخ کشیدن آنها جدا اجتناب کنند و عیب‌پوشی و سازگاری را سرلوحه زندگی قرار دهند.

و خشونت سراسر زندگی را فرآخواهد گرفت، چرا که در طول زندگی مشترک، مایل فراروانی یافت می‌شود که رفتار و گفتار همسر، مطابق میل انسان نیست و در صورت عدم مدارا با همسر، هر یک از این موارد می‌تواند زمینه‌ای برای بروز خشونت و دلخوری میان افراد خانواده باشد، در حالی که با رفق و مدارا می‌توان بسیاری از اختلافات را حل کرد و آرمش و صمیمیت را در محیط خانواده حاکم ساخت.

برهیز از تقاضاهای نامقدور و انتظارات بیجا
امروزه یکی از مشکلات رایج در خانواده‌ها این است که امکانات زندگی خودشان را از وسایل و امکانات زندگی دیگران مقایسه می‌کنند و در نتیجه توقع‌شان بیشتر از توان مالی همسرشان می‌شود. این مسئله موجب احساس سرکشستگی و عدم لذت بردن از زندگی می‌شود. حضرت علی(ع) در همین مورد می‌فرماید: «درخواست زیاد، ملال به بار می‌آورد»(عبون‌الحکم و المواعظ؛ ص ۳۸۹).

بر این اساس زمینه و ریشه بسیاری از دگرگیری‌ها و نزاع‌ها در محیط خانواده ناشی از چشم و هم‌چشمی- هاست. از جمله ضررهای تقاضاهای نامقدور در کانون خانواده عدم تعادل مالی است که موجب قرض، ربا، اقساط با مبالغ بالا و ناتوانی در پرداخت آن را فراهم می‌کند.

تشویق و ترغیب

اصل تشویق در خانواده از مهم‌ترین رموز رشد، نشاط، هم‌فازایی و تحکیم آن است. تشویق کردن علاوه بر ایجاد آراش روانی و صمیمیت، موجب ظهور و رشد خلاقیت دیگران می‌شود. از این رو جایگاه تشویق در خانواده‌ها بسیار مهمنم است که متأسفانه مورد غفلت و بی‌توجهی قرار می‌گیرد. امام علی(ع) در عهدنامه‌ای که به مالک اشتر نخطمی نوشتند، او را به ارزشگذاری و بها دادن به نیکان صالح فرمان دادند: «هرگز نیکوکار و بدکار نزد تو یکسان و در یک جایگاه نباشند، چرا که در این کار، بی‌رغبتی نیکوکاران در امر نیکوکاری و ورزیدگی و شوق بدکاران برای بدی است»(نهج‌البلاغه، نامه ۵۳).

رازداری و هم‌پوشانی عیوب یکدیگر

انسانها برای محفوظ ماندن از سردی و گرمی هوا نیاز به لباس دارند. همچنین برای در امان ماندن از آسیبهای روحی و جسمی، زن و مرد به همدیگر به‌عنوان پوشش و عایق در برابر آسیب‌هایی‌نیازمند هستند. قرآن زن و مرد را به‌عنوان لباسی برای همدیگر می‌داند.(البقره/۱۸۷).
خانوند دو نفر از زنان پیامبر را به‌خاطر افشای رازهای خانوادگی به شدت مورد عتاب قرار داده و از آنها می‌خواهد که از این عمل انحرافیشان توبه کنند(تحريم / ۴-۳).
امیرالمؤمنین(ع) رازداری را از عوامل خوشبختی معرفی می‌کند: «رازداری گوشه‌ای از خوشبختی است»(بحارالأنوار؛ ج ۱۷؛ ص ۶۳).

سختگیری‌های نابجا

سختگیری‌های نابجا و ایجاد محدودیت در محیط خانه موجب تشویش خاطر و پریانی است. فرد محروم و

صفحه ۷

یک‌شنبه ۲ خرداد ۱۴۰۰

۱۱ شوال ۱۴۴۲ – شماره ۲۲۷۵۳

چراغ راه

همسر

مایه آرامش و انس و نعمت الهی است

قال الامام‌السجاد(ع): «اما حق الزوجه: فان تعلم ان الله عزوجل جعلها لک سکناً و انساً، فتعلم ان ذلک نعمه من الله عزوجل عليك

فتکرمها و ترفق بها»

امام‌سجاد(ع) فرمود: حق همسر این است که بدانی خدای متعال او را مایه آرامش و انس تو قرار داده و بدانی که این خود نعمتی است از جانب خداوند به تو، پس او را گرمای بداری و با او مهربان باشی.^(۱)

۱- مکارم‌الاخلاق، ج ۲، ص ۳۰۱، ح ۲۶۴

حکایت خوبان

ارکان آرامش و آسایش

امام صادق(ع) فرمود: پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، پیوسته، زندگی‌اش تلخ، فکرش پریشان، و دلش مشغول است. اول: تندرستی دوم: امنیت سوم: کشایش در رزق چهارم: همدم سازگار. یکی از اصحاب می‌پرسد: همدم سازگار چیست؟ حضرت فرمود: زن خوب، فرزند خوب و همشین خوب. سپس ادامه داد، و پنجمین آنها که جامع این چهار مورد است آسایش است.^(۱)

۱- الخصال، شیخ صدوق، ص ۲۸۴، ح ۳۴

پرسش و پاسخ

فلسفه تشکیل خانواده (۲)

پرسش:

از منظر آموزه‌های وحیانی اسلام، تشکیل خانواده و پیوند زن‌اشو چه اهداف و فلسفه‌ای دارد؟

در بخش نخست پاسخ به این سؤال به اهمیت و جایگاه تشکیل خانواده و نگاه تمدن جدید به زندگی خانوادگی و فلسفه تشکیل خانواده شامل: ۱- مشخص بودن نسله‌۲ - نیاز عاطفی به روح متحد با خود پرداختیم. اینک در بخش پایانی دنباله مطلب را پی می‌گیریم.
۳- پرورش نسل آینده

تأسیس کانونی مناسب برای تربیت و پرورش نسل آینده که گزینه هم آن را تأیید می‌کند یکی دیگر از اهداف تشکیل خانواده است. زیرا کاری که از والدین ساخته است مخصوصاً از جنبه چاشنی دادن محبت به روح فرزندان، از هیچ کانون دیگر ساخته نیست. کودک تنها نیازمند به خوراک، پوشاک و تر و خشک کردن و آموزش و بهداشت است و… نیست که گفته شود از پاسنیون و دولت ساخته است، از همه بالاتر نیازمندی او به کانون پرمحبت خانوادگی و دام پرهمر مادر است.

۴- نیازمندی کانونی آرامش‌بخش

مرد و هر کسی که کار فرساینده داشته باشد نیازمند به کانونی است که آسایش بخش روح او و فراموشخانه رنج‌های روزانه‌اش باشد. از منظر آموزه‌های وحیانی اسلام زن باید محیط خانواده را به این صورت در آورد. مرد به طبیعت خود علاقه‌مند به کار و تلاش فراوان است و زن علاقه‌مند به پرداختن به خود. مرد از کار سیر نمی‌شود اما خسته می‌شود، و زن از پرداختن به خود. اینکه می‌گویند: زن مرد را می‌سازد به دو صورت بوده است یکی اینکه فرزند را ساخته و تربیت کرده و تحویل اجتماع داده است و دیگر اینکه شوهر را مرد کامل کرده و روانه اجتماع نموده است. بنابراین کانونی آرامش‌بخش به نام تشکیل خانواده با قوانین و ضوابط مربوطه می‌تواند در پرتو مودت و رحمت طرفین هم به مرد و هم به زن آرامش لازم را به ارمغان آورد.

بحران خانواده در فرهنگ غرب

غربی‌ها که فلسفه خانوادگی را منحصر به مشخص بودن نسله می‌دانند همه ممنوعیت‌های زوجین را لغو می‌کنند، حتی زنا و فقط ممنوعیت تولید فرزند از غیر شوهر قانونی خود را لغو نمی‌کنند. زن و مردی که عشق خود را در جایی جست‌وجو و دنبال می‌کنند و همسر قانونی خود را در جای دیگر، هرگز حاضر نخواهند شد فرزند خود را از غیررفق مورد علاقه خود تولید کنند. جهان مسیحی زنا را نیز ممنوع کرده است ولی سایر التناذات جنسی را تا حد رقص و در آغوش یکدیگر رفتن و بوسیدن لاقف در صحنه‌های هنری و به خاطر هنر اجازه داده است. بدیهی است که با این کار حصار خانوادگی را شکنسته و عملاً کاری کرده است که جهان آمریکا از کثرت فرزندان نامشروع که خونخواران آینده و بیمارهای روحی و صاحب عقده‌های آینده اجتماعند و آینده بشریت را تهدید می‌کنند فریادشان بلند است. ولی در منظر آموزه‌های وحیانی اسلام، مطلق التناذات جنسی در غیر کانون خانوادگی ممنوع است و اسلام عملاً موفقیت‌های فراوانی را در ارتباط با تحکیم خانواده و تولید نسل سالم و پاک و معتدل کسب کرده است.

از نظر اسلام محدودیت‌های خانوادگی یعنی ممنوعیت التناذات جنسی، یعنی ذخیره کردن احساسات به ضمیمه تدبیرات عملی و قانونی برای این محدودیت، هم در پاک نگه داشتن نسل‌ها و هم در صفای خانوادگی میان زوجین و هم در تربیت صحیح فرزندان. زیرا عشق به پدر در علاقه به فرزند موثر است و هم در نگهداری روح مرد و در نتیجه در ساختن اجتماع موثر است.

سلوک عارفانه

ایمان همان باور قلبی توأم با عمل است

(بدان ای سالک راه خدا!) در روایات داریم کسی که اسلامش در شهادتین خلاصه می‌شود، اسلامش ظاهری است. حضرات ائمه(ع) می‌خواهند بگویند: خیال تکنید کسانی که فقط شهادتین را می‌گویند: مومنند! خیر اینها مسلمان ظاهری هستند، اما مومن و مسلمان حقیقی نیستند. امام صادق(ع) می‌فرماید: «لمومن ملعون من قال: الايمان قول بالاعمال» از رحمت خدا دور باد کسی که می‌گوید: ایمان فقط شهادتین است و گواهی لفظی بدون اقدام عملی کافی است. (بحارالانوار، ج ۶۶، ص ۱۹)^(۱)

۱- سلوک عاشورایی، منزل چهارم، آیت‌الله خبشجینی تهرانی(ره)، ص ۱۰۵

صفحه معارف روز های: شنبه ،یک‌شنبه سه‌شنبه و پنج‌شنبه منتشر می‌شود

تلفن‌های مستقیم: ۰۲۲۲۱-۳۲۹۶۱۹۹۱

Maarefkayhan@Kayhan.ir